

cum hoc Pontificibus sit datum? Addit in fine Concilium; Hec à Latinis objecta, Mitylenensis Presul, legitime & secundum Canones, omnia dissolvit, præterquam duo, videlicet separationem matrimonij quo ad vinculum, & creationem Patriarche extra Constantinopolim. Ergo tacite Eugenius cum Concilio approbat ritum Græcorum confirmandi per Presbyteros, quæ consuetudo quarto sæculo incepit, ut ostendit Vericelli de Apostolicis missionibus tit. 7. quæst. 130. Quod verò illi Sedes Apostolica expresse vel tacite consernit, ibidem probat, ex eo quod Sedes Apostolica, antequam ab ea deficeret Oriens, annuatim chrisma mittere solita erat Constantino-politanis, ut testatur Arcadius in concordia Ecclesiæ occidentalis & orientalis lib. 2. cap. 9. Unde nō est verisimile, Romanum Pontificem à suis Apocrifariis non fuisse ceriorum ejus moris Græcorum Presbyterorum confirmandi infantes; quare illi consensit, vel expresse, vel tacite, nam facile potuerit tunc hoc eis prohibere: cum enim Constanti-nopolitanis tantam reverentiam tunc deferent Romanæ Ecclesiæ, ut ab ipsa singulis amiss peterent sacram chrismæ, quod poterant Græci Episcopi ex Ordinis potestate ipsiusse consecrare: quanto magis obsequentes fuissent, & abstinuerint Presbyteri à conferendo Sacramento Confirmationis, si hoc eis Romanus Pontifex prohibueret. Sed voluit Sancta Sedes hoc eis indulgere, ut ita facilius à perniciosa consuetudine baptizandi in adulta ætate, quæ apud Græcos tunc vigebat, recederent, prout fecerunt.

24. Objecies primò Innocentius III. cap. 4. de consuetudine, decernit ut fideles potius careant Sacramento Confirmationis, quam ut à Presbyteris illud accipiant: At si potuissent Presbyteri ex concessione summi Pontificis confirmare, id debueret potius summus Pontifex ipsis concedere, quam private fideles tam utili Sacramento sine quo homines non sunt perfectè Christiani: Ergo non possunt Presbyteri, ex commissione summi Pontificis, Sacramento Confirmationis conferre.

Confirmatur: Eodem modo Pontifices loquuntur de administratione Confirmationis, atq; de confectione & consecratione Chrysostomatis, ut patet ex Leone magno epist. 88. ubi sic ait; Nec chrisma conficeri, nec chrysostome baptizatorum frontem signare, Presbyteris & Choropiscopis liceat. Quæ omnia solis deberi Pontificibus auctoritate canonum præcipitur. Sed Presbyteri non possunt, etiam ex concessione & dispensatione Apostolicae Sedis, christina conficeri, ut præcedenti ostendimus: Ergo nec Sacramento Confirmationis administrare.

Ad objectionem respondeo Innocentium III. aliorum Presbyterorum præsumptionem coercere voluisse, qui abusu intollerabili, potestatem confirmandi sibi arrogant, et nullam haberent ad hoc sedis Apostolica concessionem, prætententes id posse ex consuetudine. Ut ergo Pontifex consuetudinem illam, prius & antiquis Ecclesiæ moribus repugnantem, abrogaret vel cohiberet, statuit status esse Confirmationis Sacramento, ad salutem minime necessario, aliquandiu carere, quam talem potestatem omnibus indiscriminatum & pro quovis tempore Sacerdotibus impetrare.

Ad confirmationem rēpōdō quod licet D. Leo Papa, & alij summi Pontifices, interdum eodem modo loquuntur in suis decretalibus, de administratione Confirmationis, atq; de confectione & consecratione chrysostomatis, nihilominus, cum nunquam legatur simplici Sacerdoti confiendi christina facta facultas, bene tamen administrandi Confirmationis

urgens argumentum est, non posse simplicem Sacerdotem, etiam ex concessione Apostolica sedis, christina conficeri, bene tamen Sacramento Confirmationis, christinam ab Episcopo consecrata, administrare.

25. Objecies secundò: non potest perfici Sacramento sine ministro instituto à Christo: Sed minister confirmationis à Christo institutus, est solus Episcopus, ut definitur in Florentino & Tridentino supra citatis: Ergo à solo Episcopo potest hoc Sacramento conferri.

Confirmatur: Dum Episcopus confirmat, id non præstat præcisæ ratione potestatis jurisdictionis, quæ habet in suam diœcensem, sed ratione potestatis ordinis, characteri suo divinitus alligata; alioquin potestate confirmandi possit suis Vicariis generalibus, quibus jurisdictionem suam tribuit, impetrare: Ergo quicquid charactere Episcopali caret, caret etiā potestate confirmandi, illi essentialiter annexa.

Ad objectionem respondeo, ministrum quidem ordinarium confirmationis à Christo institutum, esse solum Episcopum, simplicem tamen Sacerdotem ex eadem Christi institutione, esse illius ministrum extraordinarium, in casu necessitatis, & supposita commissione Summi Pontificis, cui cum Christus comiserit regimen totius Ecclesiæ, consequenter dedit illi potestatem providendi de idoneo ministro confirmationis, in aliquibus casibus extraordinariis, in quibus Episcopus adesse non potest ad illud Sacramentum ministrandum. Unde ad confirmationem dico, Episcopum ut ministrum ordinarium confirmare, ratione characteris sui Episcopalis, Sacerdotem vero ut ministrum extraordinarium, & à summo Pontifice commissum, id præstare, ratione sui characteris Sacerdotialis, dependenter tamen à concessione seu dispensatione sedis Apostolicae; licet enim potestas Ordinis ad confirmandum, non dependeat à potestate jurisdictionis, quando est perfecta & completa, qualis est potestas Episcopalis; dependent tamen à summa jurisdictione potestate in summo Pontifice existente, quando est, sicut potestas simplicis Sacerdotis, incompleta ad illum effectum. Unde in simplici Sacerdote potestas Ordinis ad confirmandum, non solum characterem Sacerdotalem importat, sed insuper connotat summum Pontificis concessionem, subindeque supremam jurisdictionem, in eo ut in capite totius Ecclesiæ existentem. Ex quo intelliges, non posse simplicem Sacerdotem ex commissione Episcopi confirmare, quia spectant ad regimen totius Ecclesiæ (ut prævidere de idoneo ministro confirmationis in aliquibus casibus extraordinariis, in quibus Episcopus confirmare non potest) solum summo Pontifici competunt. Unde nullibi legitur Presbyteros ex Episcopi iustione vel dispensatione confirmasse, sed tantum ex summi Pontificis privilegio. Intelliges etiā, non posse Pontificem conferre Diacono facultatem confirmandi, quia talis potestas necessaria superponit vel requirit characterem Episcopalem, vel faltem Sacerdotalem; operatio enim Sacramentalis in corpus Christi mysticum, procedere debet ab habente potestatem in corpus Christi verum, quæ Diaconus non habet, cum non possit corpus Christi consecrare. Unde D. Tho. in 4. dist. 7. qu. 3. art. 1. quæst. 3. Promovere ad illas perfectiones quæ non respiciunt corpus Domini verum, sed solum corpus mysticum, potest à Papa, qui habet plenitudinem potestatis Pontificalis, committi Sacerdoti, qui habet actum summum super corpus Domini verum, non autem Diacono, vel alicui inferiori, qui non habet perficere corpus Domini verum.

TRACTATUS IV. DE AUGUSTISSIMO EUCHARISTIAE Sacramento.

Si ut in veteri testamento Agnus Paschalis habuit rationem Sacramenti & Sacrificij, ita & in nova lege Eucharistia utramque sortitur rationem; cum non solum instituta sit in animarum salutem, ut carera Sacraenta, sed etiam ad peculiarem Dei cultum ordinata, quomodo habet rationem Sacrificij. Illam sub utraque ratione in hoc tractatu considerabimus, & primò agemus de illa, ut habet rationem Sacramenti, deinde illam, ut est novæ legis sacrificium contemplabimur: invocata prius hujus admirabilis Sacramenti, & incurienti Sacrificij gratia, verbis Divini Dionysii, qui cap. 3. Ecclesiastica Hierarchia, auctor de Eucharistia, sic prefatur: O divinum penitus, sanctumque mysterium: obducta tibi signantium operimenta signorum, dignanter operiens nobis, palam atque aperiè luce scie, nostrisque spirituales oculos, singulari & aperito tua lucis splendore imple.

CAPUT I.

*De existentia, essentia, unitate, necessitate,
& institutione hujus Sacramenti.*

§. I.

Existentia & essentia hujus Sacramenti.

1. **I**cet plures heretici circa Eucharistiam erraverint, nullus tamen ex illis negavit eam esse verum novæ legis Sacramentum; hoc enim Scriptura, Concilia, & SS. Patres aperte tradunt, & ratio congrua, quam adducit S. Thomas hic qu. 73. art. 1. facile suadet. Cum enim novæ legis Sacraenta (inquit) in eum finem sint instituta, ut corum ope in spirituali vita subveniretur hominibus, & vita eorum spiritualis, sit corporeæ similis: manifestum est, quod sicut ad vitam corpoream requirit generatio, per quam homo vitam accipit; & augmentum, quo perducitur ad perfectionem vitæ, & alimentum, quo conservatur in vita; sic ad vitam spirituali, præter Baptismum, qui est spiritualis generatio; & Confirmationem, quæ est spirituale augmentum, oportuit esse Sacramentum Eucharistiae, quæ est spirituale alimento. Nec refert quod in vita corporeâ augmentatione & nutritio proveniant ab eodem alimento: non enim est exacta & perfecta similitudo inter res corporeas & spirituales; augmentum enim corporeum successivè fit, per multiplicem usum cibi & potus: spirituale vero fit totum simul, per Sacramentum confirmationis, quod idcirco iterari non potest. Item spirituale robur quod datur in confirmatione, non fit ad modum nutritionis, sed in modum unctionis athletice; unde conveniens

fuit, ut præter confirmationem, quæ tale robur per chrisinaticam unctionem conferatur, daretur cibus & potus Eucharisticus, ad spirituale refectionem. Addo quod, licet hæc duo potuisset Christus unico Saeramento præstare, convenientius tamen fuit, ut non nisi duobus hos effectus tribueret, tum ut in ipsa Sacramentorum diversitate, varietas & multitudo effectuum gratia cognoscetur. Tum etiam, ut hac Sacramentorum mirabili & sapientissima varietate, magis ab hominibus coleretur Deus.

2. Major difficultas est, in quo consistat Sacramenti hujus essentia: In primis enim Heretici hujus temporis existimant, hoc Sacramentum non consistere in aliqua re permanente, sed in solo usu seu sumptu; ita quod sicut aqua in baptismino non habet rationem Sacramenti, nisi quando actu applicatur, ita nec Eucharistia, nisi cum actu manducatur, non verò quando conservatur in pixide. Hic error à Tridentino proscriptus est. 13. can. 3. & cap. 3. ubi sic ait: Illud in Eucharistia excellens & singulare est, quod reliqua Sacraenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis utitur; at in Eucharistia ipse sanctificans auctor ante usum est. Non dum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli suscepit, cum vere tamen ipse affirmaret, corpus suum esse quod præbebat. Quibus verbis sancta Synodus hanc rationem insinuat: Tunc aderat in nocte cenæ corpus Christi, quando haec verba ab eo prolatæ sunt: Hoc est corpus meum, alioquin ejus propositio fuisse falsa, & Christus mendacium protulisset: Sed antequam Apostoli manducassent corpus Christi, verba illa Christus protulit: Ergo ante usum & sumptionem hujus Sacramenti, corpus Christi erat sub speciebus panis, subindeque tunc existebat Eucharistia Sacramentum.

3. Negant Minorem Calvinistæ, contendentess verba illa, Hoc est corpus meum, non fuisse prolatæ ante actionem manducandi, sed inter manducandum, quod colligi putant ex serie verborum D. Matthæi cap. 26. ubi sic habetur: Accepte lumen panem, & benedix ac fregit, deditque Discipulis suis, & ait, accipite & comedite, hoc est corpus meum. Sed hoc facile refellitur, quia Christus Discipulos suos invitabat ad manducationem, quod cibus quem manibus tenebat esset corpus suum: Ergo prius fuit corpus Christi sub speciebus panis, quam manducarent Apostoli. Unde non debet hinc attendi series verborum D. Matthæi (alioquin ex textu Marci 14. Et accepto calice gratias agens dedit eis, & biberunt ex illo omnes, & ait illis: Hic est sanguis meus &c. sequeretur corpus & sanguinem Christi solum esse in hoc Sacramento post usum & sumptionem illius, quod nec ipsis quidem heretici admittunt) sed solum debet attendi significatio & sensus, quem ex constanti Ecclesiæ & Patrum sensu constat esse hunc, ut significetur Christum, dum panem adhuc manu tenebat, ante distributionem dixisse: Hoc est corpus meum.

4. Accedit auctoritas plurimorum Patrum, afferentium Eucharistiam affervari & recondi in arculis, vel pixidibus, domum asportari, a fidelibus secum deferri, ad collum suspensi, & similia, quæ illud esse quid permanens, aperte declarant. Tertullianus enim lib. 2. ad uxorem innuit fuisse olim moris, ut fideles Eucharistiam secum deferrent, quam opportuno tempore reciperent. Basilius in epist. ad Cæsariam Patritiam, testatur Anachoretas, qui non poterant commodè sapient Ecclesiam frequentare, Eucharistiam secum in Eremum deferre. Cyprianus sern. de lapsis narrat mulierem Eucharistiam domi in arcula sua conclusam, indignis manibus tractare tentantem, igne surgente subito, fuisse deterritam. Ambrosius in orat. de obitu Satyri fratris sui cap. 7. scribit illum fratrem navi petiisse dominicum Sacramentum, & in orario ligari fecisse, moxque in mari se misse, unde favente Deo evasit in columnis. Justinus Martyr, qui vixit primo saeculo post Apostolos, in secunda Apologia propè finem, scribit post sacra peracta in Ecclesia, Eucharistiam dari confueville Diaconis, deferendam ad absentes, qui impediti fuerant ex causa rationabili, ne celebrazione mysteriorum interfuerint. Demum S. Hieronymus epist. ad Rustic. laudat S. Exuperium Episcopum Tolosanum, quod ob inopiam voluntariam, cogeretur Christi corpus in canistro portare. Verba ejus sunt: Nihil illo datus, qui corpus Domini canistro vimineo, & sanguine portat in vitro. Demum Cyrius Alexandrinus epist. ad Calosyrium Aliquis (inquit) esse audio, qui mysticam Eulogiam nihil ad sanctificandum jucare dicant, si quid ex ea fiat reliqui in alium diem. Insaniunt vero qui hoc afferunt. Neque enim alteratur Christus, neque sanctum ejus corpus immutatur, sed benedictionis vis ac facultas & vivificans gratia, perpetua in illo existit. Quia testimonia adeo expressa sunt & manifesta, ut Calvinus fateri coactus sit, pro nobis stare exemplum veteris Ecclesiae: sed in re tanta (inquit) tutus est sequi veritatem, scilicet, & aliis ejusmodi Apostatis revelatam, & prioribus saeculis, SS. Patribus, ac toti Ecclesiae occultatam.

5. Ratio etiam suffragatur: nam Eucharistia Sacramentum per modum cibi & potus à Christo institutum est, iuxta illud Joan. 6. Caro mea verè est cibus & sanguis meus verè est potus: Sed cibus & potus sunt quid permanentes, nec usus cibi & potus, sive ejus sumptio, de ipsis essentia censetur, sed est solum ipsius applicatio, seu conditio ad nutritionem requisita: Ergo similiter Sacramentum Eucharistiae est quid permanentes, & ejus sumptio seu usus est tantum conditio requisita, ut virtus ejus habeat suum effectum, spirituali scilicet animæ refractionem. Nec refert quod Baptismus, Confirmationis, & alia nova legis Sacramenta, in usu consistant. In hoc enim Eucharistia differt ab aliis novæ legis Sacramentis, quod continent rem sacram absolvit, nempe corpus Christi, alia verò solùm continent rem sacram in ordine ad aliud, nempe virtutem ad sanctificandum eos quibus applicantur. Ex quo fit quod Eucharistia perficiatur in sola consecratione materiæ, alia verò in applicatione ad hominem sanctificandum.

6. Quantum ad Catholicos, qui universaliter tenent hoc Sacramentum in aliqua re permanente consistere, difficultas & controversia est inter illos quid in Eucharistia habeat propriè & essentialiter rationem Sacramenti, seu signi sensibilis gratia sanctificantis? Multa enim in ea sunt de quibus dubitari potest, an talis ratio eis conveniat, nempe verba consecrationis, actio transubstantia-

8. Objicies

tiva, seu conversiva panis & vini in corpus & sanguinem Christi, species continent corpus & sanguinem Christi, corpus & sanguis Christi sub speciebus contenta; denum sumptio Eucharistiae, quæ vocatur usus illius; Quæritur ergo quid ex illis quinque habeat propriè & essentialiter rationem Sacramenti in Eucharistia?

7. Respondeo breviter, Sacramentum Eucharistiae, ut Sacramentum est, seu signum sensibile gratia sanctificantis, consistere essentialiter in speciebus consecratis, connotatis tamen corpore & sanguine Christi, sub eis contentis, ut causativis gratia nutrimentalis, verbis consecratoris, ipsaque consecratione ut causa vel actione per quam efficiatur, & ipso usu seu sumptione, tanquam fine ad quem ordinatur. In primis enim quod nec verba consecrationis, nec ipsa consecratio, seu actio conversiva panis in corpus & sanguinem Christi, nec usus seu sumptio Eucharistiae, non possint esse ipsum Eucharistiae Sacramentum, nec partes essentialies & intrinsecæ constitutivæ illius, manifestum est; quia, ut jam ostendimus contra hæreticos, Sacramentum Eucharistiae consistit in aliqua re permanente, hæc verò entia successiva sunt. Præterquam quod verba consecrationis, & ipsa consecratio, sunt causa, vel actio, per quam conficitur Eucharistia, seu fieri & via ad Sacramentum: Sed causa vel actio per quam conficitur Sacramentum, non est ipsum Sacramentum, & via non est ratio constitutiva termini: Ergo Sacramentum Eucharistiae non consistit essentialiter in verbis consecrationis, nec in ipsa consecratione, nec illa possunt esse partes intrinsecæ & essentiales illius. Idem dicendum est de usu seu sumptione: usus enim cibi, non est ipse cibus, sed solùm ejus applicatio; unde ante sumptionem Eucharistiae, ac statim post consecrationem, est integrum & completum Eucharistiae Sacramentum. Similiter evidens est, quod nec sola species sacramentales, nec solùm corpus & sanguis Christi sub eis contenta, non sunt totum Eucharistia Sacramentum; quia sola species, seclusa corpore & sanguine Christi, non possunt esse cibus spiritualis, & causa vitæ ac nutritionis animæ, cum non habeant vim sanctificandi & vivificandi, nisi à corpore & sanguine Christi, quæ sub eis continentur. Ipsum vero Christi corpus, cum non sit sensibile, nisi ratione specierum, non potest se solo, & illis seclusa, habere rationem Sacramenti, seu signi sensibilis gratia sanctificantis. Debet ergo Sacramentum Eucharistiae consistere, vel in aggregato ex speciebus & corpore ac sanguine Christi, ut volent plures ex Recentioribus. Vel, ut melius dicunt Thomistæ, in speciebus ut consecratis, & continentibus ac connotantibus corpus & sanguinem Christi. De illis enim sic consideratis verificatur quidquid est de ratione Sacramenti, nempe esse signum sensibile gratia sanctificantis. Sunt enim de se sensibiles, ut constat; ratione verò corporis & sanguinis Christi quæ connotant & continent, habent vim sanctificandi, & causandi gratiam, animam cibantem ac reficiem. Unde Catechismus Romanus eam aperte tradidit sententiam titulu de Euchar. num. 8. his verbis: Diligerent observandum est, multa in hoc mysterio esse, quibus aliquando Sacramenti nomen sacri Scriptores tribuerunt. Interdum enim & consecratio frequenter verò & ipsum Domini corpus & sanguis, qui in Eucharistia continetur, Sacramentum vocari consuevit.... Verum hoc omnia minus propriè Sacra menta dicipi possunt est. Ipse autem panis & vini species, veram & absolutam hujus nominis rationem habent.

8. Objicies primò: Florentinum in decreto Eugenij ait, Sacra menta novæ legis perfici rebus ut materia, & verbis ut forma: Ergo sicut in aliis sacramentis verba sunt forma intrinsecæ & pars essentialis, ita & in Eucharistia sacramento verba consecrationis; præsentim cùm per illa species determinentur ad significandam gratiam cibantem, sicut in baptismo aqua determinatur per verba ad significandam gratiam regenerantem.

Respondeo verba Florentini intelligenda esse & applicanda sacramentis novæ legis, per distributionem accommodam; ita ut de illis quæ in usu consistunt posset dici ipsa intrinsecæ componi ex rebus & verbis: de Eucharistia verò, quæ non consistit in usu, sed in re permanente, extrinsecè tantum; quia in hoc sacramento verba consecrationis non determinant materiam, nisi extrinsecè & efficienter, quatenus eam in corpus & sanguinem Christi convertunt; in baptismō verò, & aliis sacramentis in usu consistentibus, verba intrinsecè & formaliter determinant materiam ad significandum gratiam sacramentalem, seu cuilibet sacramento propriam.

9. Objicies secundò: Sacra menta novæ legis sunt signa practica & effectiva gratia: Sed Eucharistia non causat gratiam, nisi in actuall usu & sumptione: Ergo talis usus & sumptio, vel est ipsum Eucharistiae sacramentum, vel saltem pars essentialis illius.

Respondeo de ratione sacramenti non consistentis in usu, quale est Eucharistia, non esse quod causet semper in actu secundo gratiam, sed sufficere quod semper sit aptum eam causandi, & de facto ipsam causet, positis requisitis, atque adeo posito usu, sive applicatione, tanquam conditione sine qua non. Unde usus non est pars intrinsecæ hujus sacramenti, sed duntaxat finis ad quem ordinatur, subindeque extrinsecum illius connotatum.

10. Objicies tertio, SS. Patres dicunt Eucharistiam esse carnem Christi, vel corpus Christi, eamque esse spiritualem animæ cibum: Sed hæc verificari nequeunt, nisi hoc sacramentum constet corpore Christi, tanquam parte intrinsecæ illud componentem una cum speciebus: Ergo revera corpus Christi est pars hujus sacramenti, & non solùm aliquid in eo contentum. Unde D. Thomas in 4. dist. 8. qu. 1. art. 1. quæstion. 1. ad 2. sic ait: Ex speciebus & corpore Christi fit unum Sacramentum.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorum: Eucharistia enim à SS. Patribus caro vel corpus Christi appellatur per metonymiam, tribuendo contento nomen continentis, qui est frequentissimus modus loquendi. Similiter dicitur spiritualis animæ cibus, quia significat & causat gratiam animæ cibantem; quod non solùm convenient corpori Christi, sed etiam speciebus consecratis, ut elevatis, ad causandam gratiam; nam ratione hujus elevationis, sunt cibus animæ, quo spiritualiter nutritur; quia tamen corpus Christi, utpote instrumentum Divinitati coniunctum, ad hanc nutritiōnem nobiliō modo concurrit, anima cibus simpliciter & communiter appellatur. Ad D. Thomam dicendum, quod ut ex speciebus consecratis & corpore Christi dicatur fieri unum Sacramentum, non requiritur quod illa se habeat ad invicem per modum partium vel extremitorum componentium, sed sufficit quod species consecratae connotent corpus Christi, ut rem ab ipsis contentam & significatam. Unde idem S. Doctor post verba in objectione relata, subdit: Sicut in aliis Sacramentis ex elemento & virtute quasi unum efficiuntur. Virtus autem per quam

Colligitur secundo, Sacramentum Eucharistiae physicè sumptum, nihil aliud esse quam species panis & vini consecratis, sub praefixa verborum forma, ut realiter continent Christum, ad causandam gratiam cibantem animam. Metaphysicè verò consideratum, esse Sacramentum novæ legis, significans Christum, ut realiter contentum sub ipsis speciebus, & gratiam cibantem animam.